

‘Benvenuto Cellini’ de Berlioz torna al Liceu

© Antoni Bofill

Benvenuto Cellini de Berlioz torna al Gran Teatre del Liceu del 8 al 19 de novembre en una agosarada producció de Terry Gilliam, actor i membre del grup Monty Python que busca destacar l'aspecte més boig i creatiu de l'artista italià del Renaixement, en un espectacle que va molt més enllà de l'òpera.

L'obra d'Hector Berlioz *Benvenuto Cellini* és una *rara avis* en les programacions operístiques internacionals. Sense anar més lluny, el Gran Teatre del Liceu només en té als seus annals una única producció, de l'any 1977, amb tres funcions que van servir d'estrena del títol -ni més ni menys que 139 anys després que fos estrena absoluta a l'Òpera de París el 1838- i en unes condicions ben lluny de les actuals. De fet, Berlioz en si mateix és un compositor molt poc sovintejat al teatre d'òpera de La Rambla: ni *Béatrice et Bénédicte*, ni *Les troyens*, la seva òpera més ambiciosa, no s'han representat mai aquí.

Una obra agosarada com és la d'Hector Berlioz -que tant genera passions a favor com en contra- només pot tenir èxit amb una producció també agosarada. Això és el que va recollir Terry Gilliam -un amateur de l'òpera, com ell mateix s'anomena- en l'estrena de la seva concepció a Londres, en el marc de l'English National Opera, tot responent a la proposta del seu director John Berry, just després d'haver presentat un altre títol de Berlioz, *La damnation de Faust*, fins aleshores la seva primera incursió en el món operístic. De fet, segons el que explica el mateix Gilliam, Berlioz el va captivar quan dirigia *La damnation de Faust*, un sentiment que també li produïa, precisament, el personatge de Benvenuto Cellini, de qui havia llegit l'autobiografia, una pràctica poc comuna en el Renaixement. Quan pensava a fer una pel·lícula sobre aquest personatge, va descobrir que el mateix Berlioz, la música del qual tant el seduïa, tenia una òpera sobre Cellini, i així és com es va llançar en la direcció d'aquesta obra monumental que Gilliam presenta com a espectacle popular, no només com a òpera. La tesi de Gilliam s'empara en el fet que, d'una banda, la temporada d'òpera de l'ENO, companyia de qui va rebre l'encàrrec inicialment, té lloc al Teatre Colliseum de Londres, espai que antigament acollia espectacles de *music hall*. De l'altra, com a britànic que és, Gilliam recorda com per als dramaturgs anglesos les obres de William Shakespeare no són sagrades i s'adapten constantment al públic i a la realitat actual. Així mateix, i tenint en compte que el

mateix Berlioz va fer diverses versions (i tall) de la seva mateixa òpera, Gilliam s'ha sentit lliure per oferir-ne -d'acord amb el director musical, en aquest cas Josep Pons- la seva versió personal, ajustada a l'espectacle que vol oferir.

© Antoni Bofill

Som davant d'un espectacle inusual i molt complex, amb més de cent persones a l'escenari, entre solistes, cor, figurants, actors i acròbates, que vol presentar una versió al més fidel possible del personatge de Cellini i el seu univers, tot corrent riscos, tal com el mateix Cellini, o Berlioz, van córrer en el seu moment. Visualment, Gilliam defineix l'estètica escènica entre el món de Piranesi i el del segle XIX, si bé a l'escena predomina una megalòmana estàtua del *Perseu "molt més gran que l'original"*, diu en broma Gilliam.

L'espectacle, que es podrà veure al Gran Teatre del Liceu en sis funcions entre el 8 i el 19 de novembre, disposa d'un gran equip artístic, encapçalat per la direcció musical del titular de l'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu, Josep Pons, i un elenc vocal que té en el rol protagonista el tenor nord-americà John Osborn (i una funció a càrrec d'Adrian Xhema), que debuta (com també Xhema) al Liceu, la Teresa de Kathryn Lewek, el Balducci de Maurizio Muraro, el papa Clément VII d'Eric Halfvarson i l'Ascanio d'Annalisa Stroppa. Aquest darrer rol, Ascanio, tindrà una alternança esporàdica amb la catalana Lídia Vinyes Curtis en una sola funció, que hi debutarà després d'haver passat una audició davant la directora artística del Liceu, Christinna Scheppelmann.

© Antoni Bofill

Un dels trets que més van seduir Gilliam quan li van proposar dirigir *Benvenuto Cellini* és el fet que "*Cellini és com Berlioz: pompós, perillós, sempre al límit, boig, transgressor, un gran artista...*", però aquesta òpera és molt més que el retrat d'un personatge únic a la seva època. Amb una música ben lluny de l'estil imperant aleshores, Berlioz és un avançat als seus dies tot combinant efectes propis del *bel canto*, com les ornamentacions d'estil rossinià, amb una gran orquestració que exigeix, per tant, veus molt més gruixudes i potents que les que Rossini demana en les seves òperes. Molts afirmen, de fet, que sense Berlioz no seria possible entendre una figura com Richard Wagner.

L'argument de l'òpera centra l'acció en els dies de Carnaval (Dilluns i Dimarts Gras) i el Dimecres de Cendra a la Roma de 1532, sota el pontificat de Clément VII. Cellini ha rebut l'encàrrec del pontífex màxim de l'Església romana de fondre una estàtua de Perseu, però l'escultor i orfebre encara no l'ha acabat i el Papa decideix retirar-li l'encàrrec i atorgar-lo a un altre escultor, Fieramosca, amb el qual rivalitza també per l'amor de Teresa, filla de Balducci, tresorer del Papa. Les intrigues amoroses i artístiques es barregen al llarg de la trama, amb les festes del Carnaval pel mig, la impetuosa personalitat de Cellini i el poder del papa Clément VII.